

10.10.2023 – Teorie, literatura: environmentální
studia, historie

John McNeill, *Something New Under the Sun: An Environmental History of the Twentieth-Century World* (New York: Norton, 2000), s. xxi-xxvi, "Preface."

(Trochu) teorie na úvod

Environmentální studia

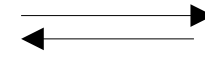
- Zastřešující perspektiva
- Otázka posledních 50-60 let
- Environmentální obrat → změna paradigmatu

Člověk

Člověk

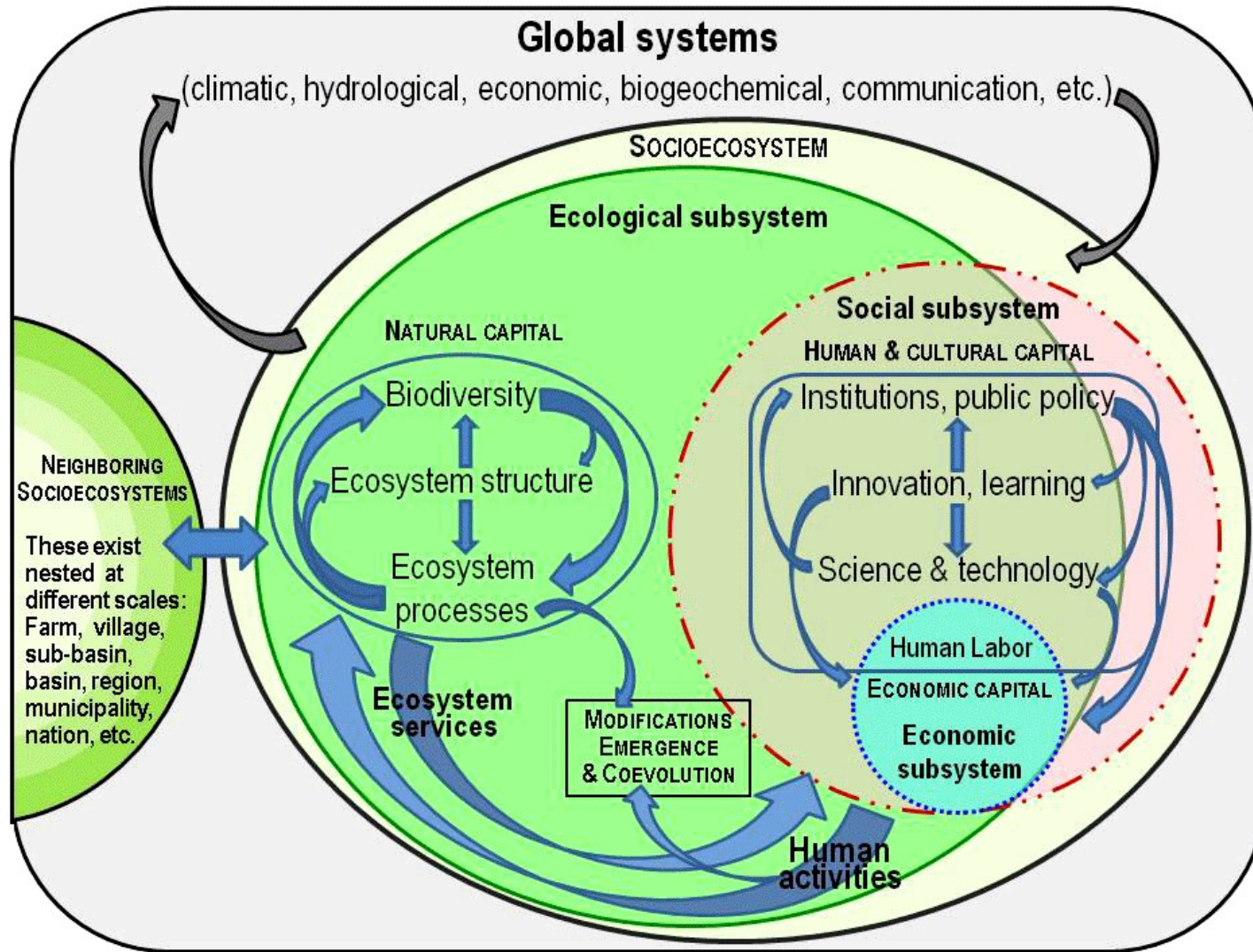

Příroda

Příroda

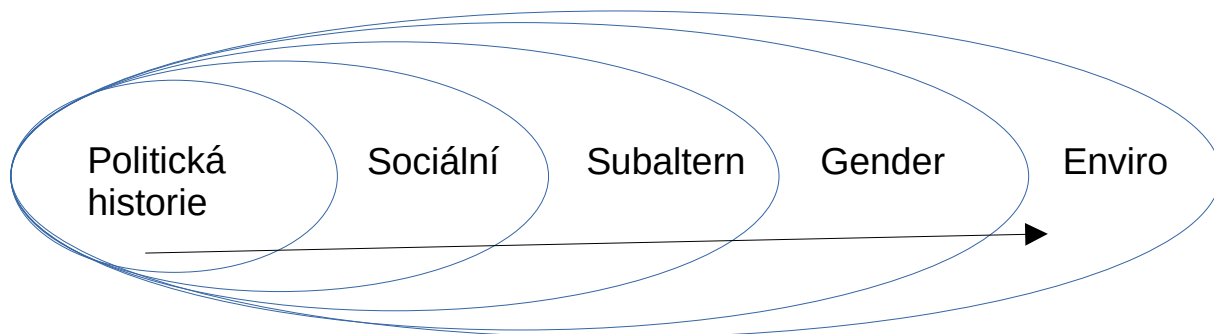
- Interdisciplinarita, spolupráce přírodních a sociálních věd; sociologie, ekonomie, právo, historie, politika atd.

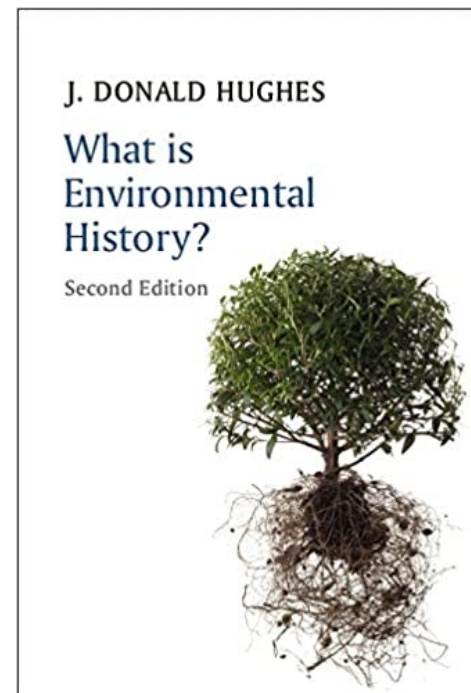

Environmentální historie

- Budu hodně využívat (hlavně ze začátku)
- **Psaní historie v environmentálním kontextu**
- Ale zároveň (a spíše): **snaha vyplnit mezeru**

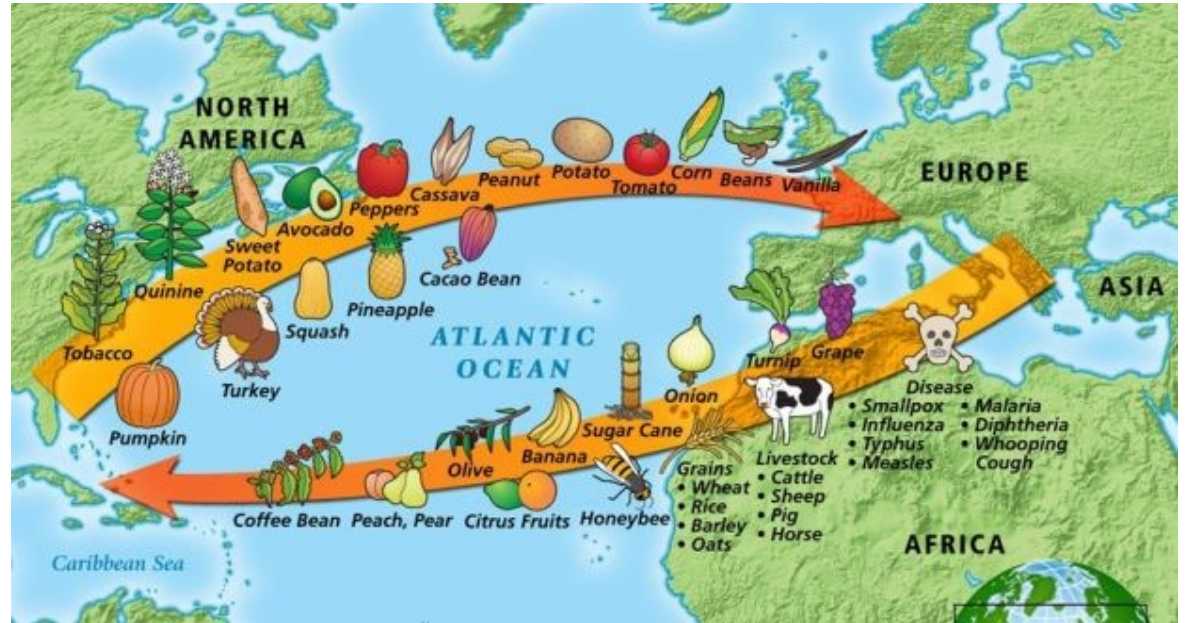
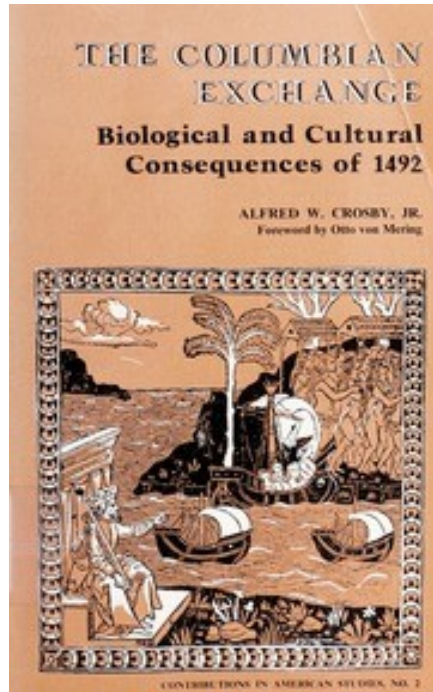

- **Tedy:** Jak lidé historicky měnili přírodu? Jak tyto změny (a další procesy) dopadaly na historii lidí? Jak se v tom projevovaly lidské představy a kultura?
- **Nebezpečí:** environmentální determinismus

Hughes, J. Donald. *What is Environmental History?* 2nd edition. Cambridge: Polity, 2016.

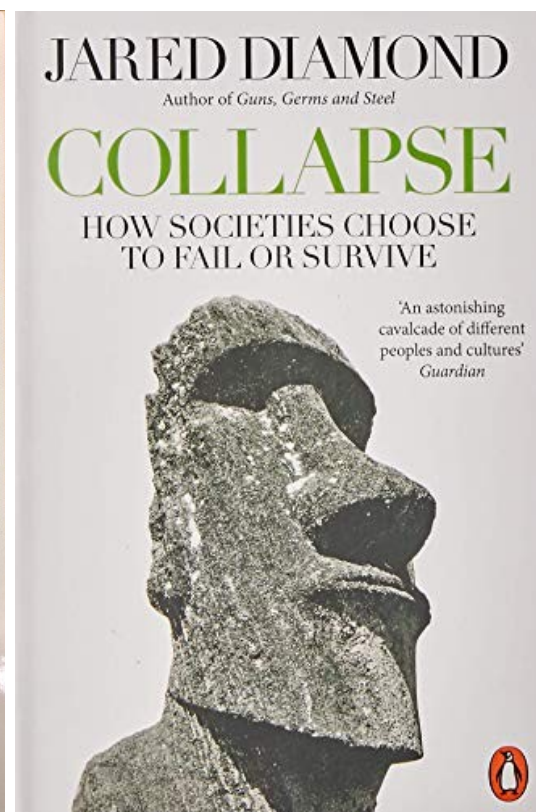
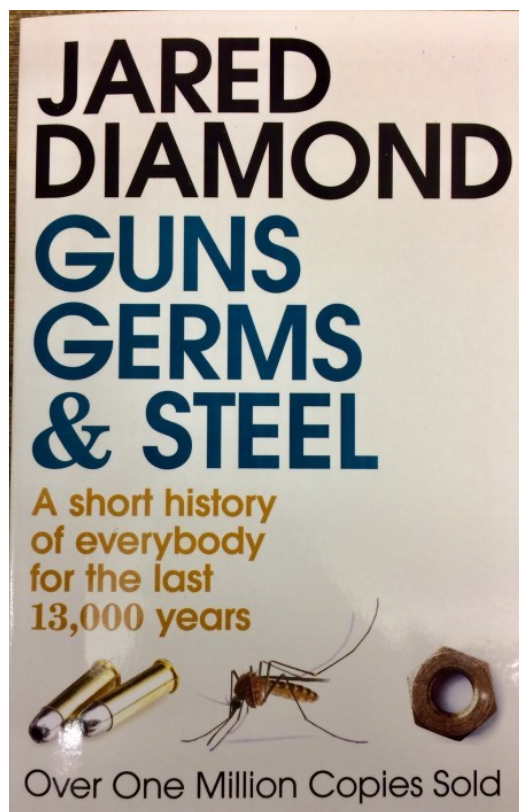
Příklad “dobré praxe”: kolumbovská výměna

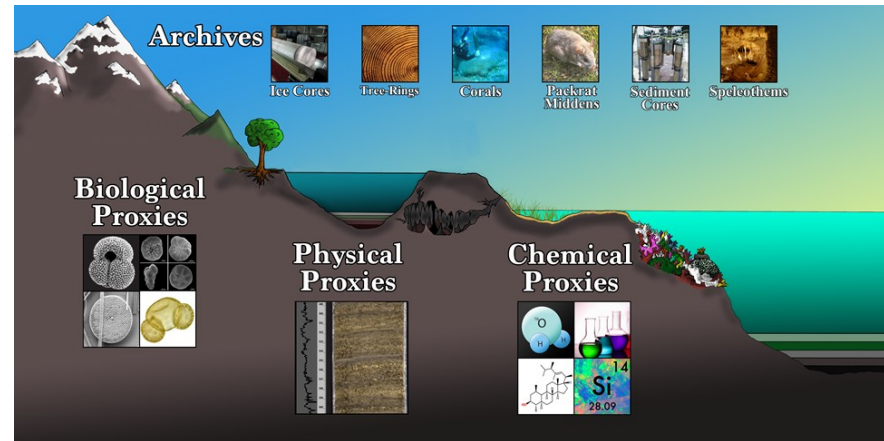
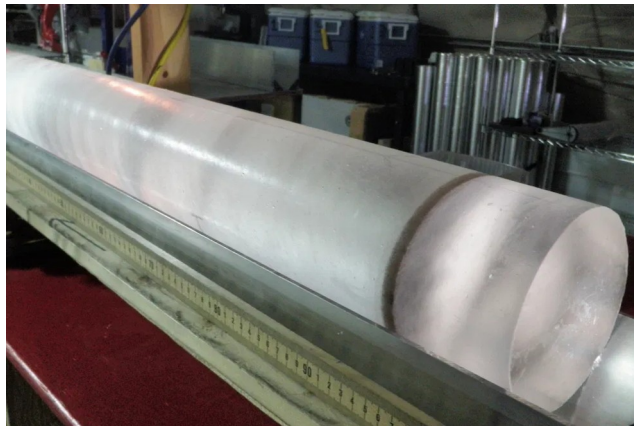
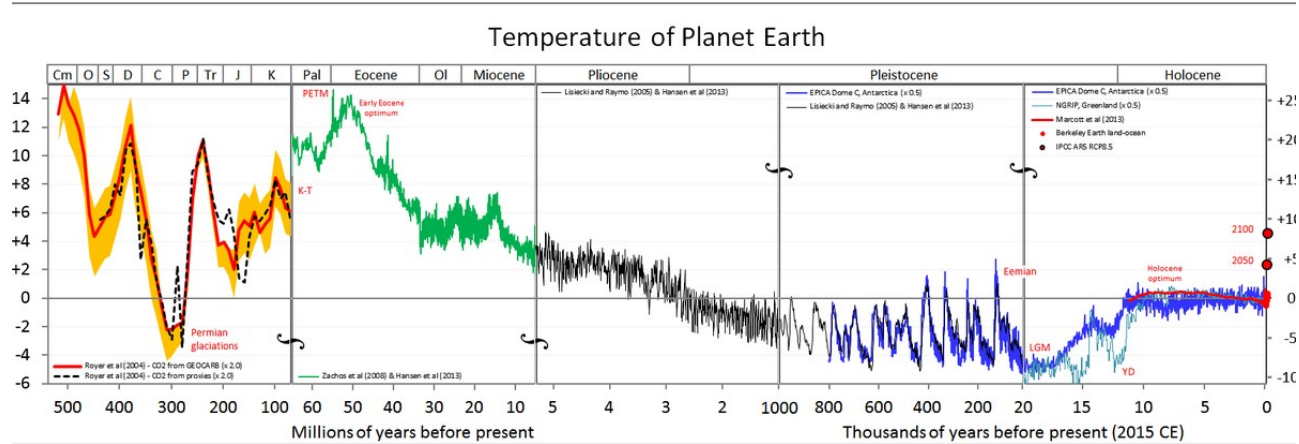
Crosby, Alfred W. *The Columbian Exchange: Biological and Cultural Consequences of 1492*. Westport: Greenwood, 1972.

Spíše kontroverzní: Jared Diamond

- *Guns Germs & Steel*: nerovná distribuce domestikovatelných druhů na planetě → nerovnost bohatství
- *Collapse*: komparace společností/civilizací z hlediska vztahu k prostředí a jejich přežití
- Poměrně ostře kritizováno (ale popularita, o které se envir. historii může jen zdát)

“Pomocné vědy”: paleoklimatologie

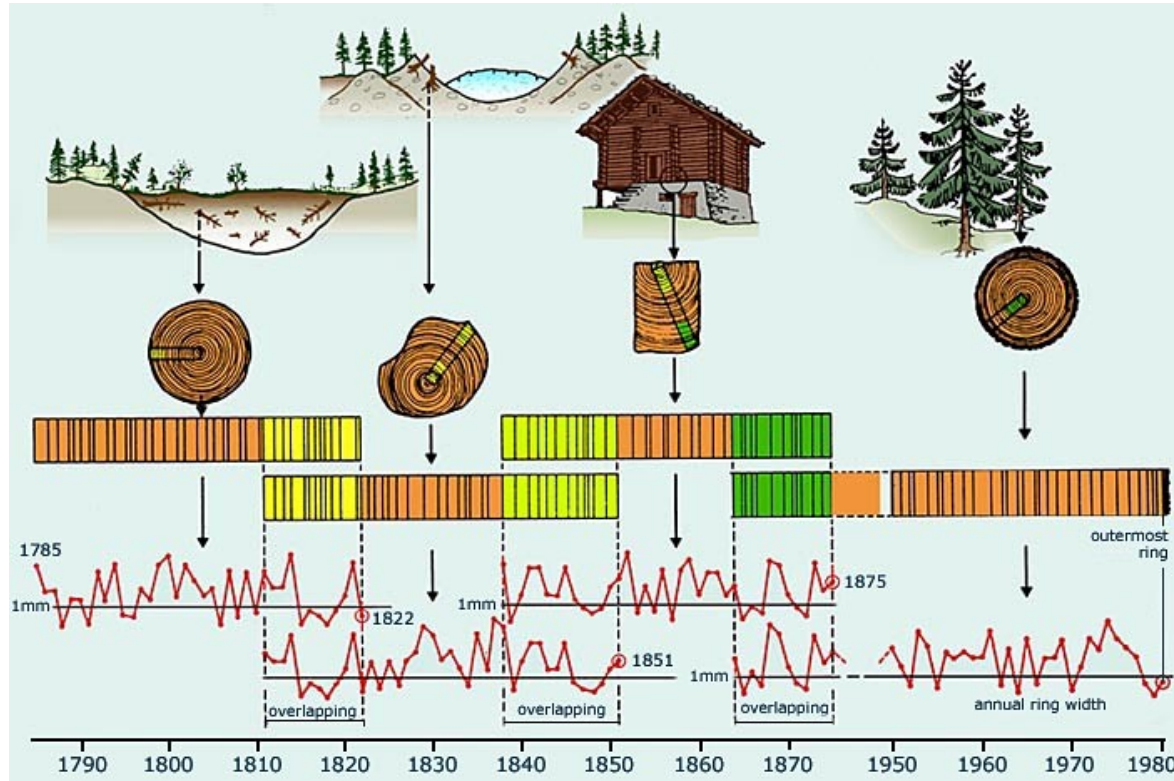

Archeobotanika/paleobotanika

... a další specializace v rámci paleontologie

Dendrochronologie/paleodendrologie

*... a mnohé
další obory a
související
metody*

Anebo obráceně

- Klimatologická data se dají získávat z kronik!
- Příklad zpracování kroniky Ibn Tawq (z. 1509) z Damašku kol. autorů.
- Schönbein, J.; AlDyab, G.; Yuan, L.; Vogt, S.; Weintritt, O.; Kahle, M.; Hologa, R. & R. Glaser. 2016. "The chronicle of Ibn Tawq - over 7000 Climate and Environmental Records from Damascus, Syria, AD 1481 to 1501." doi:10.6094/tambora.org/2016/c157/article.pdf

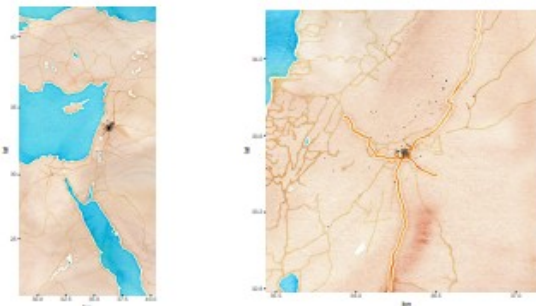

Figure 1: Left: Overall spatial distribution of coded events. While on the line of longitude easternmost event is by 28.9799° , the westernmost event is by 39.82619° . On the line of latitude the southernmost event is by 21.42244° and the northernmost is by 41.0085° . Right: Zoom to datas centroid by lat 33.52336° , lon 36.31472° (EPSG:4326, World Geodetic System 1984, WGS 84), so most of the coded events are in or rather in a very close distance to Syrias capital Damascus.

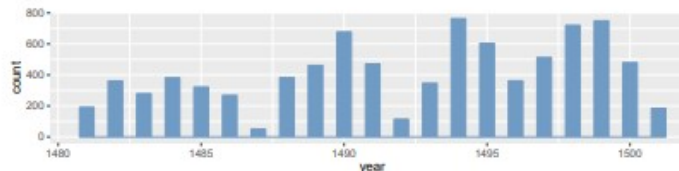

Figure 2: Time period of coded events AD. The data set are valid for the period from AD 1481-1501. It covers a sequence of 20 years in total.

The number of weather related entries in Ibn Tawq weather chronicle varies considerably over time (cf. fig. 2) and ranges from 669 entries in 1499 to only 26 in 1487. In the latter year a great portion of the original

McNeill, J. R. „The Eccentricity of the Middle East and North Africa’s Environmental History.“ In *Water on Sand: Environmental Histories of the Middle East and North Africa*. Ed. by Alan Mikhail (Oxford: Oxford University Press, 2013), 27–50.

Jaké jsou “zvláštnosti” environmentální historie MENA?

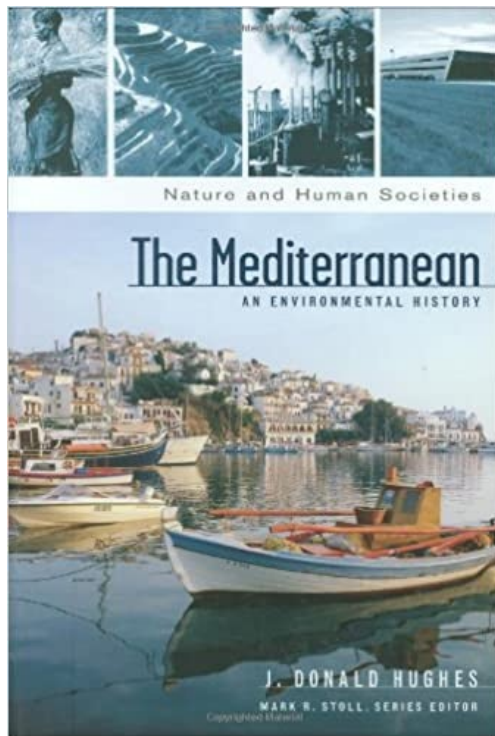
Environmentální studia a historie v MENA: přehled a literatura

Vývoj - přehled

- Perspektiva přichází do MENA poměrně pozdě
- Můžeme přičíst roli periferie, postkoloniálního prostoru
- Koncentrace na hospodářská/kulturní/politická témata → životní prostředí jako “luxus,” nadstavba, “třešnička na dortu”
 - trvá to částečně dodnes
- **Ale:** cca od r. 2010 přece jen začíná výrazný vzestup zájmu o téma – dva motivy
 - 1. nelze to dále ignorovat, zároveň “díra na trhu” v akadem. sféře (epistemologický)
 - 2. (zvl. posledních 5-10 let): rostoucí uvědomění, že environment. témata jsou a ještě více budou provázána s politicko-bezpečnostní problematikou (utilitaristický)

1. Environmentální historie

Příklad 1

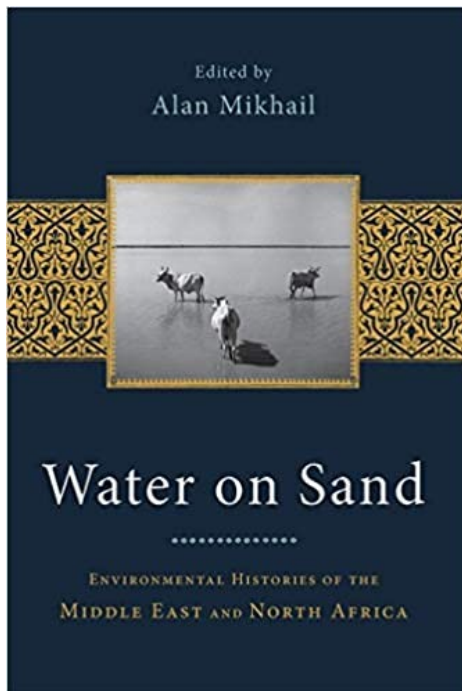

Hughes, J. Donald. *The Mediterranean: An Environmental History*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2005.

- Hughes je jedním z průkopníků oboru EH
- Používá geogr. vymezení **“the Mediterranean”**
 - Oblasti přiléhající k Středozemnímu a Černému moři + navazující východní regiony s podobnými přírodními podmínkami
- Široké časové rozpětí: prehistorie → současnost

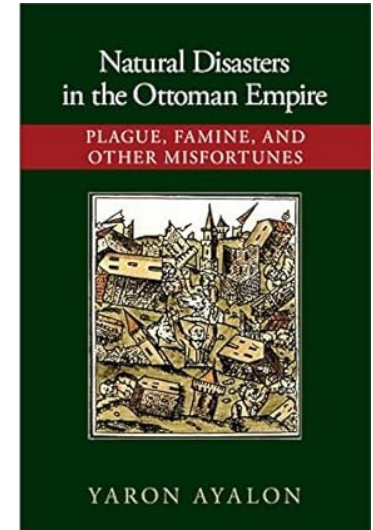
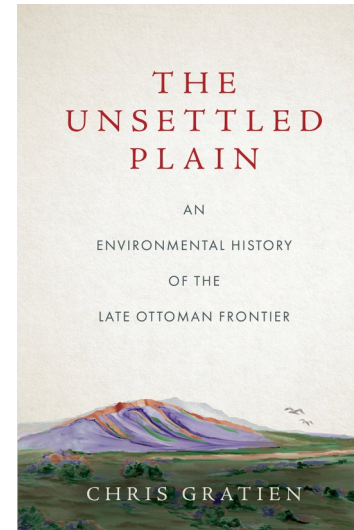
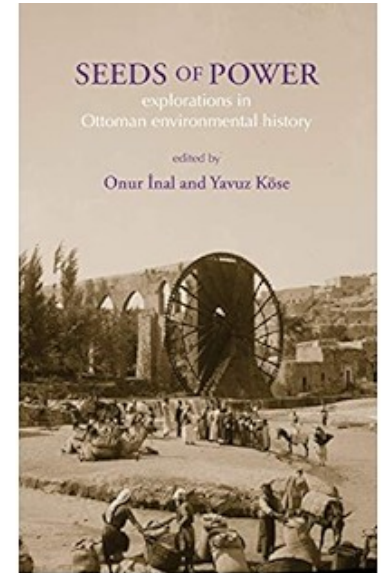
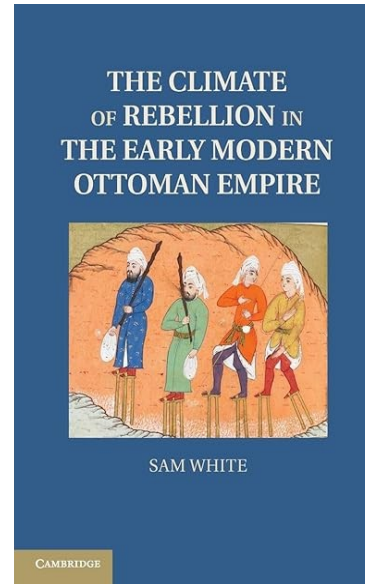
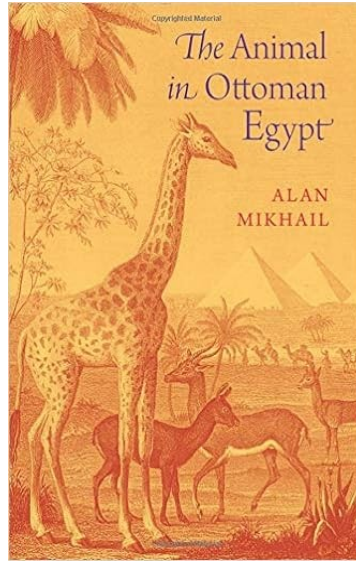
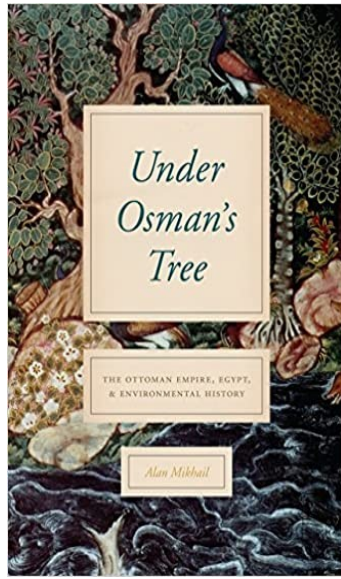
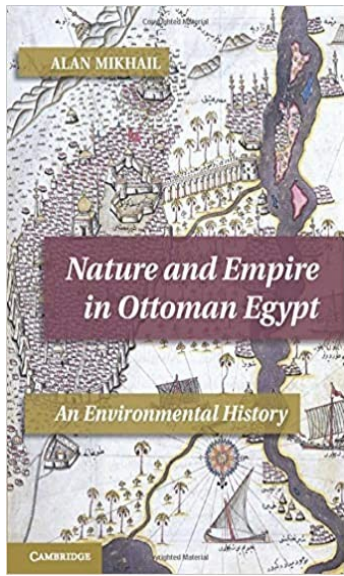
Příklad 2

Mikhail, Alan (ed.) *Water on Sand: Environmental Histories of the Middle East and North Africa*. Oxford: Oxford University Press, 2013.

- Alan Mikhail (Yale) → klíčová osobnost; novější generace envir. historiků, soustředí se na Osmanskou říši a Egypt, starší období
- *Water on Sand*: Kolektivní monografie sestavená z tematických esejů a případových studií, převážně středověk—současnost.

Edited by Diana K. Davis and Edmund Burke III

Environmental Imaginaries of the Middle East and North Africa

Afterword by Timothy Mitchell

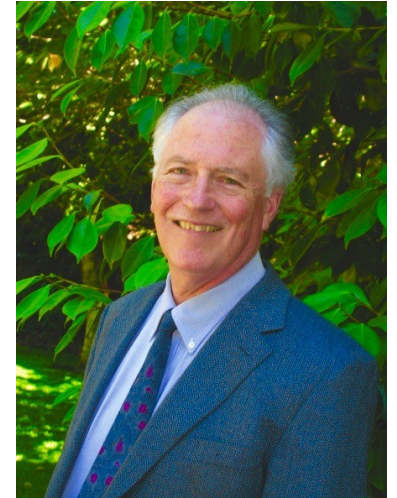

SERIES IN ECOLOGY AND HISTORY

Davis, Diana K. & Edmund Burke III, eds..
2011. *Environmental Imaginaries of the
Middle East and North Africa*. Athens, Oh:
Ohio University Press.

Příklad 3

- Oba významní historici (UC), sborník
- Příklad odlišné perspektivy: soustředí se na koloniální období a na to, jak představy kolonistů o přírodě a historii formovaly koloniální politiky v 19. a 20. stol.

Diana K. Davis

Resurrecting the Granary of Rome

Environmental History and French Colonial Expansion in North Africa

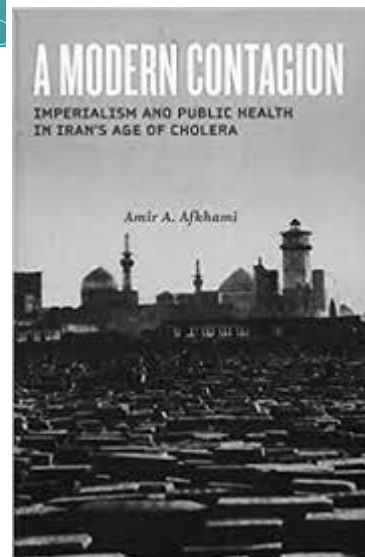
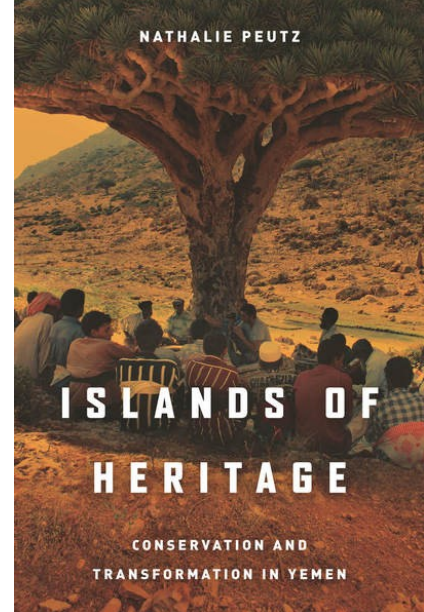
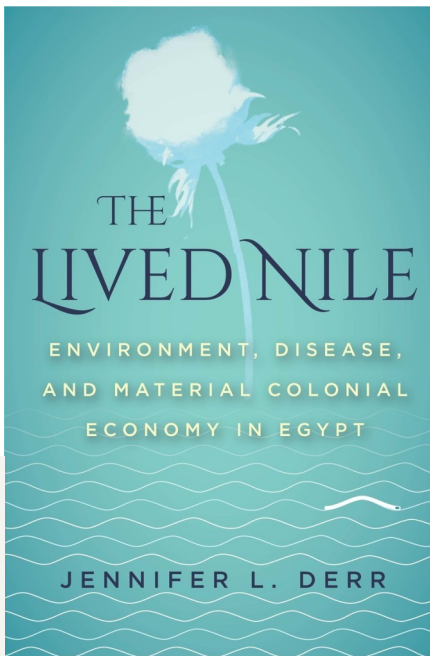

SERIES IN ECOLOGY AND HISTORY

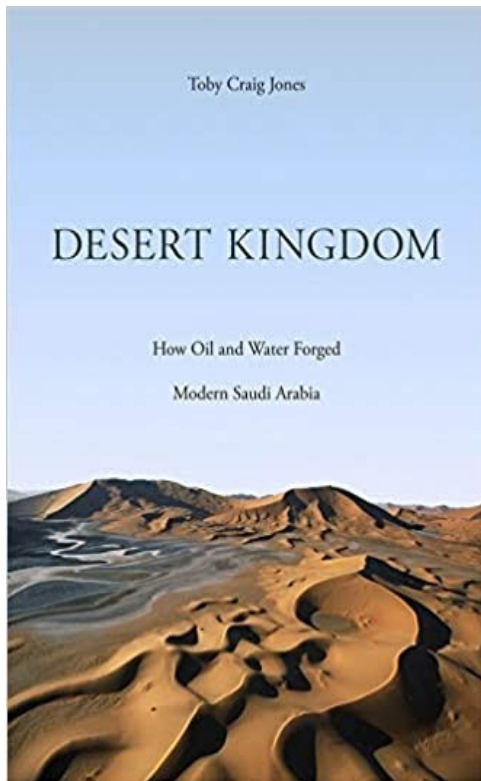
EMPIRE & CATASTROPHE

Decolonization and Environmental Disaster in
North Africa and Mediterranean France since 1954

SPENCER D. SEGALLA

Příklad 4

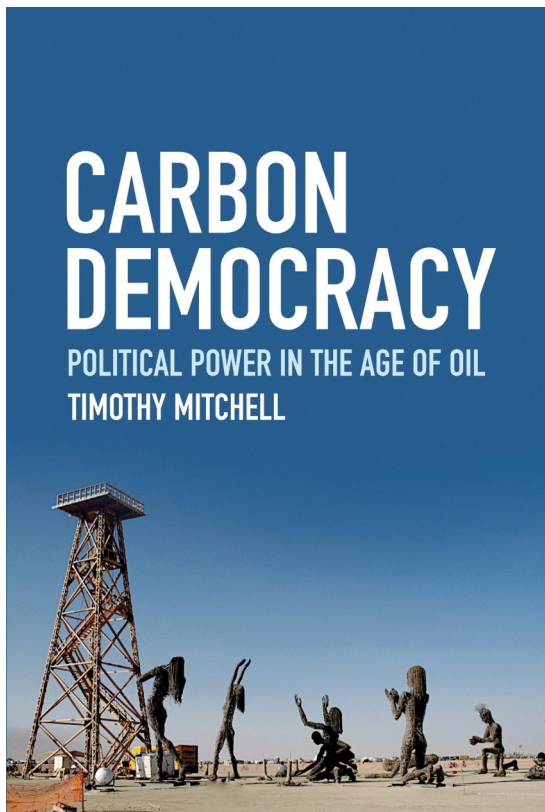

Jones, Toby Craigh. 2010. *Desert Kingdom: How Oil and Water Forged Modern Saudi Arabia*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.

- Historik z Rutgers University (New Brunswick)
- Příklad moderní/soudobé environmentální historie: ukazuje jak expanze saudského státu ve 20. stol. úzce souvisela se systematickou kontrolou vládnoucí rodiny nad přírodním bohatstvím, a to nejen ropou ale i vodou – mapuje dějiny těchto interakcí.

Příklad 5

Mitchell, Timothy. 2011. *Carbon Democracy: Political Power in the Age of Oil*. London: Verso Books.

- Historik z Columbia uni.
- Poměrně známá kniha, která přesahuje významem oblast MENA (i když se jí hodně věnuje)
- Zkoumá, jak fyzické podmínky těžby a zpracování různých fosilních paliv ovlivňovaly společnost → teze o vlivu na demokratické uspořádání.
- Věnuje se i vztahu kolonialismu a rop. průmyslu v MENA

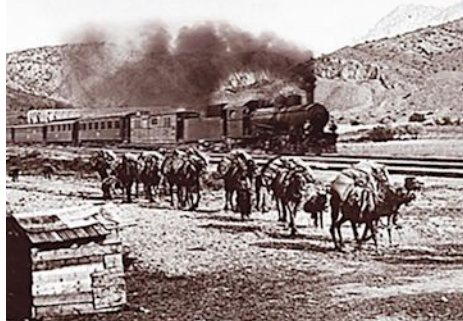

RULE OF EXPERTS

EGYPT,
TECHNO-POLITICS,
MODERNITY
TIMOTHY MITCHELL

THE BERLIN- BAGHDAD RAILWAY AND THE OTTOMAN EMPIRE

Industrialization, Imperial Germany
and the Middle East

Murat Özyüksel

LETAURIS

DWELLING IN CONFLICT

NEGEV LANDSCAPES AND THE BOUNDARIES OF BELONGING

Emily McKee

the LIFE of INFRASTRUCTURE in PALESTINE

WASTE SIEGE

SOPHIA
STAMATOPOULOU-ROBBINS

2. Environmentální politika, současnost

HAMID POURAN
HASSAN HAKIMIAN

Environmental Challenges in the MENA Region

*The Long Road from
Conflict to Cooperation*

EDITED BY HARRY VERHOEVEN

ENVIRONMENTAL POLITICS IN THE MIDDLE EAST

Edited by HARRY VERHOEVEN
h.verhoeven@hku.nl

MIDDLE EASTERN CITIES IN A TIME OF CLIMATE CRISIS

DOORWAARDEN VAN DE COOP

THE CAIRO REVIEW OF GLOBAL AFFAIRS

47 | Spring 2023

COP27: A Climate Tipping Point?

Příště: Stávka!

vysoké školy na křižovatce

českým univerzitám
svítí červená

17

stávka napříč
fakultami v České
republice
FF UK / FHS UK / ETF
UK / FF UPOL / a další

10

**protestní
shromáždění**
na náměstí Jana
Palacha ve **14:00**

2023

protestní pochod
z náměstí Jana
Palacha k budově
MŠMT v **15:00**

hodina pravdy

hodinapravdy.cz

FB: hodina.pravdy.2023

IG: @hodina.pravdy2023

X: @HodinaPravdy

Odebírejte náš
newsletter:

... za 14 dní pak
environmentální
historie starších
období, geografie,
dlouhodobé
podmínky